

VIII. Finansowanie

Firmy sektora MŚP, które planują wdrożenie rozwiązań podnoszących ich efektywność energetyczną mogą ubiegać się o różnego typu wsparcie finansowe. Na poziomie europejskim największym i dedykowanym programem finansującym udoskonalenia mające na celu ograniczenie zużycia energii oraz promowanie odnawialnych źródeł energii jest program „Inteligentna Energia – Europa (IEE)” będący częścią Programu CIP. W maju 2011 roku upłynął termin składania wniosków w naborze 2011, o kolejnych naborach będzie można przeczytać na stronie:

<http://cip.gov.pl/iee-kpkkape>

Dodatkowo istnieją mniejsze programy, przykładami działających w roku 2011 źródeł finansowania jest program Energopozyczka stworzony przez Agencję Rozwoju Przemysłu S.A. lub Program Finansowania Rozwoju Energii Zrównoważonej w Polsce (PolSEFF). Więcej o tych programach można znaleźć na stronach

<http://www.arp.com.pl/projekty/energopozyczka.aspx> oraz

<http://www.polseff.org/>

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej pod koniec 2011 roku rozpocznie nowy program dotacyjny – na rozwój zielonej energii i sieci energetycznych, Dofinansowane będą instalacje w gospodarstwach domowych, obiektach użyteczności publicznej oraz w firmach, systemów umożliwiających zarządzanie zużyciem energii. Wysokość dotacji będzie wynosiła 30% kosztów inwestycji lub 70% wydatków na działania edukacyjne. Określona została minimalna wartość inwestycji objętej dofinansowaniem i jest to, w zależności od projektu, kwota od 200 tys. zł do 5 mln zł. Zakończenie programu przewidziane jest na 2018 r. Więcej informacji na stronie: www.doplatynakolektory.pl.

IX. Eko-certyfikaty

Najbardziej wiarygodnym potwierdzeniem prowadzenia zrównoważonej działalności są eko-certyfikaty przyznawane przez niezależne instytucje. Największą polską jednostką certyfikującą jest Polskie Centrum Badań i Certyfikacji S.A. (PCBC), zajmujące się zarówno certyfikacją systemów zarządzania (ISO 14001, EMAS), jak i samych produktów (Ecolabel, Znak ekologiczny EKO).

Norma ISO 14001 pomaga organizacjom - działającym w różnych branżach i warunkach społeczno-kulturowo-

geograficznych, niezależnie od ich wielkości, charakteru i rodzaju - w zarządzaniu wpływem ich działań, wyrobów i usług na środowisko oraz w minimalizacji tego oddziaływania i efektywnego wykorzystania zasobów. Certyfikat pozwala na kompleksowe uporządkowanie kwestii korzystania ze środowiska, w tym zmniejszenie kosztów działania, zapobieganie stratom finansowym i spełnienie wymagań prawa ochrony środowiska. Dodatkowo ugruntowuje wizerunek firmy jako prawdziwie ekologicznej, tak w oczach klientów, jak i kontrahentów oraz pracowników. Więcej informacji na stronie

<http://www.iso.org>

System Ekozarządzania i Auditów EMAS to umocowany prawnie Wspólnotowy instrument, przeznaczony dla organizacji, które dobrowolnie podejmują zobowiązanie zmniejszenia ich negatywnego wpływu na środowisko. System EMAS zakłada zgodność z unijnymi i krajowymi przepisami prawa ochrony środowiska obowiązującymi organizację: systematyczny wzrost efektów środowiskowych, włączenie pracowników, informacje o efektach działalności środowiskowej i prowadzenie otwartego dialogu ze społeczeństwem oraz zainteresowanymi stronami. Więcej informacji na stronie

<http://www.emas.mos.gov.pl/>

Ecolabel jest głównym europejskim oznaczeniem przyznawanym wyrobom spełniającym wyższe normy środowiskowe w czasie całego cyklu życia. Aby zdobyć certyfikat, należy złożyć wniosek do PCBC. Należy także dostarczyć wszystkie niezbędne informacje i wyniki badań, aby wykazać, że wyrób spełnia kryteria ekologiczne. Organizacja przestrzega sobie prawo do kontroli fabryki, jak i badania samego wyrobu. Więcej informacji w poradniku Program przyznawania wspólnego oznakowania ekologicznego -

<http://www.pcbc.gov.pl/ecolabel/pliki/Program.pdf>

Znak Ekologiczny EKO – znak przyznawany wyrobom, które w całym swym cyklu życia nie powodują negatywnych skutków dla środowiska oraz spełniają ustalone kryteria dotyczące ochrony zdrowia, środowiska i ekonomicznego wykorzystania zasobów naturalnych w trakcie całego życia wyrobu. Aby uzyskać Znak Ekologiczny EKO dla konkretnego wyrobu, należy się skontaktować z przedstawicielem PCBC zajmującym się daną kategorią produktów. Lista dostępna na stronie

http://www.pcbc.gov.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=321&Itemid=639

Wsparcie dla biznesu w zasięgu ręki

Zachodniopomorski
Uniwersytet Technologiczny
w Szczecinie

ŚRODOWISKO A SEKTOR MŚP w Polsce

I. MŚP a zrównoważony rozwój.

Wstąpienie Polski do Unii Europejskiej w 2004 roku pociągnęło za sobą konieczność dostosowania tak przepisów polskiego prawa, jak i reguł funkcjonowania sektora polskich Małych i Średnich Przedsiębiorstw (MŚP) do zasad ochrony środowiska i trendów gospodarczych panujących w UE. Kraje wspólnoty od lat budują gospodarkę zgodną z zasadami zrównoważonego rozwoju, czyli taką gospodarkę, która uwzględnia interesy społeczne i wpływ na środowisko. **W Polsce zasada zrównoważonego rozwoju zyskała rangę konstytucyjną** – została zapisana w art. 5 konstytucji RP a szczegółowa definicja zrównoważonego rozwoju znalazła się w Ustawie Prawo Ochrony Środowiska – art. 3, punkt 50 (Dz. U. z 2001 r. Nr 62, poz. 627).

Pomimo ogólnoświatowych trendów w kwestii ochrony środowiska, zainteresowanie polskich przedsiębiorstw ekologicznymi rozwiązaniami, zwłaszcza tych małych i średnich, jest nadal niewielkie. Jak wynika z najnowszego raportu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, „Ochrona Środowiska i Ekoinnowacje” sporządzonego w 2010 roku, **70% spośród badanych przedsiębiorców jest zagubionych w kwestiach prawnych związanych z ochroną środowiska i obowiązkach, jakie na nich spoczywają w tym zakresie.** Prawdopodobnie wynika to z braku rzetelnej informacji, jakie działania należy podjąć, aby uzyskać zgodność z wymogami prawa ochrony środowiska i osiągnąć realne korzyści ekonomiczne. Pełen raport dostępny jest na stronie http://www.ksu.parp.gov.pl/res/doc/badania_eksprtyzy/raport_ochrona_srodowiska_ekoinnowacje.pdf

Wydawca:

Regionalne Centrum Innowacji
i Transferu Technologii

ul. Janosika 8, 71-424 Szczecin
tel./fax. (091) 449 43 54
e-mail: innowacje@zut.edu.pl
www.innowacje.zut.edu.pl

Znajdź swój najbliższy Ośrodek
Enterprise Europe Network
i dowiedz się więcej na
www.westpoland.pl

II. Doradztwo ekologiczne dla MŚP

Poszukując innowacyjnych rozwiązań prośrodowiskowych w zakresie produkcji czy ogólnie funkcjonowania przedsiębiorstw, warto skorzystać ze specjalistycznej wiedzy i nowoczesnych technologii, jakimi dysponują specjaliści z sieci **Enterprise Europe Network (EEN)**. Sieć EEN działa od 1 stycznia 2008 r. Sieć została powołana w ramach Programu Ramowego na rzecz Konkurencyjności i Innowacji (Competitiveness and Innovation Framework Programme 2007 - 2013 - CIP) i łączy w sobie dorobek i zalety dwóch poprzednio działających na rzecz sektora MŚP sieci: Euro Info Centres i Innovation Relay Centres. Sieć oferuje MŚP kompleksowe usługi w zakresie innowacji, jest także pośrednikiem pomiędzy nimi a UE.

Obecnie w Europie i krajach Basenu Morza Śródziemnego funkcjonuje blisko 600 ośrodków sieci EEN, afiliowanych przy rozmaitych organizacjach wspierających rozwój gospodarczy, takich jak izby przemysłowo-handlowe, czy agencje rozwoju regionalnego. Więcej informacji na <http://www.westpoland.pl> Od 1998 r. działa ogólnopolski **Program Czysty Biznes** realizowany przez **Fundację Partnerstwo dla Środowiska**, którego celem jest podniesienie świadomości ekologicznej polskich małych i średnich przedsiębiorców oraz wsparcie i doradztwo w zakresie ograniczania negatywnego wpływu na środowisko. W klubach Czystego Biznesu zgromadzonych jest 500 firm, które wspólnie się doskonalią i wymieniają się między sobą doświadczeniem, jak chroniąc środowisko, osiągnąć wymierne korzyści ekonomiczne. Firmy te mogły korzystać z bogatej oferty programu, w której znajdują się m.in. szkolenia, doradztwo środowiskowe, audyty, narzędzia internetowe pozwalające na monitorowanie swojego oddziaływania na środowisko, a także branżowe serwisy informacyjne.

III. Obowiązki MŚP w zakresie korzystania ze środowiska.

Każdy przedsiębiorca ma obowiązek co pół roku składać sprawozdanie z zakresu korzystania ze środowiska oraz uiszczać odpowiednio wyliczone opłaty na rachunek właściwego Urzędu Marszałkowskiego. Opłaty wnoszą się za wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza, pobór wody – z własnych ujęć, wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi oraz składowanie odpadów. Zgodnie z art. 289 ustawy Prawo ochrony

środowiska nie wnosi się opłat, jeśli wyliczona kwota nie przekracza 400 zł. **Zwolnienie z obowiązku wniesienia opłaty nie zwalnia z obowiązku składania sprawozdania.**

IV. Energia

Efektywność energetyczna, zgodnie z założeniami Traktatu Lizbońskiego, stanowi główny priorytet UE w zakresie ochrony środowiska. Problem zmian klimatycznych, rosnące uzależnienie od importu, obciążenie dla zasobów i ograniczony dostęp wszystkich użytkowników do przystępnej cenowo, bezpiecznej energii, to najważniejsze wyzwania w tym temacie i przyczyna powstania bardzo ambitnej polityki energetycznej - cały szereg przepisów i inicjatyw, które mają na celu zwiększenie efektywności energetycznej krajów członkowskich. Zarówno na poziomie unijnym, jak i krajowym funkcjonują jednolite standardy, które poza ogólnymi regulacjami dotyczącymi źródeł energii, kładą spory nacisk na zwiększenie udziału energii odnawialnej w rynku energetycznym UE.

Sektor MŚP, pomimo stosunkowo niskiego zużycia energii w poszczególnych przedsiębiorstwach, w ujęciu łącznym, jest jednym z najistotniejszych konsumentów energii w Europie, gdzie MŚP to 99% ogółu przedsiębiorstw. Ponadto rosnące ceny energii i niepewność związana z jej przyszłymi dostawami sprawiają, że konieczność poprawy wydajności energetycznej znajduje wysokie uzasadnienie zarówno z punktu widzenia biznesu, jak i środowiska. Dodatkowo wydajność energetyczna coraz częściej stanowi istotne kryterium wyboru przy zawieraniu umów z instytucjami publicznymi i dużymi korporacjami.

V. Surowce

Surowce stosowane w codziennej działalności każdej firmy, z punktu widzenia ochrony środowiska są zagadnieniem wieloaspektowym. Obok nasuwającej się od razu kwestii oszczędzania zużywanych surowców, bo to wprost przelicza się na redukcję kosztów, istotne jest to, z jakich materiałów korzystamy. Jeszcze kilkadziesiąt lat temu znanych było bardzo niewiele tworzyw sztucznych, dziś jest ich tyle, że ich identyfikacja jest trudna nawet dla specjalistów. Z ogromną ilością nowych surowców wiąże się niebezpieczeństwo ich negatywnego oddziaływania na środowisko i człowieka.

Sposób kontroli w Unii Europejskiej

uległ poważnej zmianie wraz z wprowadzeniem pod koniec roku 2006 rozporządzenia **REACH** o rejestracji, ocenie, zezwoleniach i ograniczeniach w odniesieniu do substancji chemicznych. **Rozporządzenie dotyczy wszystkich producentów substancji i preparatów chemicznych** (np. farb, lakierów, olejów, środków czyszczących) oraz **wyrobów** (materiały budowlane, elektronika, zabawki, maszyny, części zamienne, tekstylia i szeregu innych); a także **importerów** substancji, preparatów chemicznych oraz wyrobów spoza UE.

Jego nadrzędnym celem jest zastąpienie większości najbardziej niebezpiecznymi substancjami ich bezpieczniejszymi odpowiednikami. W rezultacie firmy muszą udowodnić, że substancje, które produkują, lub których używają, są bezpieczne – jest to istotna zmiana w porównaniu do poprzednich przepisów, które obowiązkiem udowodnienia niebezpiecznego działania substancji obciążały władze danego państwa. Więcej informacji dostępnych jest na stronie Krajowego centrum REACH <http://www.reach.gov.pl>

Wiele osób, w tym właścicieli firm posiada błędne przekonanie, że woda jest niewyczerpywanym, łatwo dostępnym surowcem, z którego można korzystać bez umiaru. W celu racjonalizacji korzystania z wody, państwo wprowadziło system pozwoleń i sprawozdań. Wszelkie nowe inwestycje (obiekty, budowle, instalacje) nie mogą zostać oddane do użytku, o ile nie będą posiadać wymaganych pozwoleń, określających zakres, warunki i wymagania korzystania z wód. Jeśli zakładane korzystanie z wód przekracza tzw. zwykłe (lub powszechnie korzystanie), konieczne jest uzyskanie przez przedsiębiorcę pozwolenia wodno-prawnego. Organem właściwym do wydawania pozwoleń wodnoprawnych jest starosta, marszałek województwa lub dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej, w zależności od rodzaju wnioskowanego pozwolenia oraz od rodzaju i lokalizacji inwestycji.

VI. Odpady

Posiadanie odpowiednich decyzji administracyjnych w zakresie wytwarzania odpadów to podstawa funkcjonowania firmy. Podmioty podlegające pozwoleniom na wytworzenie odpadów oraz zezwoleniom na gospodarowanie odpadami precyzują artykuły 17, 26 i 28 Ustawy o odpadach, Dz.U. 2001 nr 62 poz. 628. Generowanie odpadów przy jednoczesnym braku odpowiedniego pozwolenia na ich wytworzenie skutkuje koniecznością

wniesienia opłat podwyższonych. Posiadacz odpadów zobowiązany jest do prowadzenia jakościowej i ilościowej ewidencji posiadanych odpadów zgodnie z przyjętym katalogiem odpadów i listą odpadów niebezpiecznych. Posiadaczem odpadów jest każdy, kto faktycznie włada odpadami (wytwórca odpadów, inna osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna); domniemywa się, że władający powierzchnią ziemi jest posiadaczem odpadów znajdujących się na nieruchomości (Art. 3 Ustawy o odpadach, p. 13).

(komputery, monitory i klawiatura), Energy Star oraz Umweltbaum, bądź sprzęt z jak najwyższej klasy energetycznej; d) **Sprzęt AGD** – sprzęt z oznaczeniem Energy Star, bądź sprzęt z jak najwyższej klasy energetycznej; e) **Instalacja sanitarna** – regularny przegląd szczelności instalacji, zamontowanie perlatorów, zamontowanie dwuspluków (spluczek z dwoma sposobami splukiwania), zakup sprzętu oznaczonego symbolem Umweltbaum;

VII. Dobre praktyki

MŚP mogą podjąć szereg działań, które zmniejszą ich rachunki za energię czy wodę, a przy okazji ich negatywny wpływ na środowisko. Formy tych działań mogą być różne, od zastosowania wydajniejszych energetycznie instalacji i sprzętu, po wspieranie inteligentnych zachowań związanych z użytkowaniem tego sprzętu:

- System grzewczy** – analiza systemu grzewczego oraz jego modernizacja, zainstalowanie rekuperatorów, termoregulatorów, regulatorów pogodowych;
- Instalacja elektryczna** – instalacja czujników ruchu, instalacja żarówek energooszczędnych (w pomieszczeniach, gdzie przez długi czas korzysta się ze sztucznego oświetlenia), instalacja oświetlenia LED;
- Sprzęt komputerowy** – sprzęt z oznaczeniem TCO Development

f) **Zachowania pracowników** – zmiana przyzwyczajzeń pracowników może przynieść bardzo niskim kosztem spore oszczędności, np. umieszczanie informacji, jaki jest koszt zużycia energii w pomieszczeniu, w którym pracują pracownicy, zginięcie butelek plastikowych, zakup zmywarki itp. **Więcej podpowieźi odnośnie energooszczędnych rozwiązań mogą Państwo znaleźć na stronie sieci ManageEnergy** - organizacji regionalnych, realizujących projekty związane z efektywnością energetyczną i energią odnawialną - http://www.managenergy.net/management_bpbrochure.html Pożyteczne informacje znajdują również Państwo w publikacjach z serii „Ekologia w Firmie” na stronie Fundacji Partnerstwo dla Środowiska - www.fpdps.pl/pl/publikacje-ekologia-w-firmie.

Kluczowe fakty i liczby

- Wg. PARP, 70% firm sektora MŚP nie wie, jakie obowiązki ciążyą na nich w zakresie ochrony środowiska
- Każdy przedsiębiorca ma obowiązek co pół roku składać sprawozdanie z zakresu korzystania ze środowiska
- Praktyczne wskazówki jak zmniejszyć negatywny wpływ na środowisko w każdej firmie można znaleźć m.in. na www.managenergy.net
- Programy IEE, Energopozyczka czy PolSEFF to przykłady możliwości pozyskania finansowania na zmniejszenie wpływu firm na środowisko
- Polskie Centrum Badań i Certyfikacji S.A. to największa polska jednostka, wydająca eko-certyfikaty.